

<p>Відокремлений структурний підрозділ «Дніпровський фаховий коледж інженерії та педагогіки Державного вищого навчального закладу «Український державний хіміко-технологічний університет»</p>	<p>СИЛАБУС навчальної дисципліни</p> <p><u>Релігієзнавство</u></p>
	<p>Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка</p> <p>Спеціальність: 015.15 Професійна освіта (Охорона праці)</p> <p>Освітньо-професійної програма: Професійна освіта (Охорона праці)</p> <p>Ступінь (рівень) освіти: перший (бакалаврський)</p> <p>Дні занять та консультацій: згідно з розкладом</p> <p>Рік навчання: 4</p> <p>Семестр: 7</p> <p>Кількість кредитів: 3</p>
	<p>Викладачі: Валентина МАРЧЕНКО, кандидат історичних наук</p> <p>Електронна пошта: valentynamarchenko@college.udhtu.edu.ua</p> <p>Сторінка дисципліни на сайті викладача: http://surl.li/fymlx</p>

Силабус складено на основі робочої програми навчальної дисципліни, обговорено та схвалено на засіданні циклової (предметної) комісії педагогічних та соціально-гуманітарних дисциплін _____

Протокол від “ _____ ” _____ (назва) 2022_ року № _____

Голова циклової (предметної) комісії _____ (Мирослава СОСНОВА)
(підпис) “ _____ ” _____ (ПШБ)

_____ 2022_ року

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою викладання навчальної дисципліни є формування у студентів цілісної, логічної, послідовної системи світоглядних знань про походження та сутність релігії, її місце і роль у соціально-політичному, духовно-моральному житті суспільства.

Завданням вивчення дисципліни є: вивчення структури, понятійного апарату, основних етапів розвитку релігії та релігієзнавства; засвоєння імен засновників релігійних систем, відомих богословів, релігієзнавців, основного змісту священних текстів; набуття вміння застосовувати здобуті знання для аналізу різноманітних суспільних явищ та в ситуаціях світоглядного вибору.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є релігієзнавча проблематика фундаментальних закономірностей та особливостей функціонування релігії в історії людства

Пререквізити: Передумовою вивчення навчальної дисципліни є засвоєння базових знань з дисциплін: «Історія України», «Всесвітня історія», «Правознавство», «Людина і світ».

Пореквізити: «Філософія», «Соціологія», «Міжнародна політика», «Психологія», «Етика та естетика».

Методи навчання: словесні (пояснення, бесіда, лекція), наочні, практичні (практична робота).

Форми та методи оцінювання: залік, письмовий контроль, усне опитування, тестовий контроль.

Компетентності та програмні результати навчання відповідно до освітньо-професійної програми

Е	Програмні компетентності
Загальні компетентності (ЗК)	К01. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. К 11. Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.
Програмні результати навчання (ПР)	ПР 03. Аналізувати суспільно й особистісно значущі світоглядні проблеми, усвідомлювати цінність захисту незалежності, територіальної цілісності та демократичного устрою України. ПР 25. Забезпечувати рівні можливості і дотримуватися принципів гендерного паритету у професійній діяльності.

В результаті вивчення навчальної дисципліни «Релігієзнавство» здобувач вищої освіти повинен:

знати:

- проблеми сучасних досліджень теорії та історії релігії;
- структуру, функції та специфіку релігій світу;
- історичні форми релігії (від первісних форм до світових явищ новітнього характеру);
- розвиток релігійної ситуації в Україні;
- особливості віровчення, культу та церковної організації релігій;
- основні принципи наукового підходу до вивчення релігії та законодавча основа свободи совісті та релігійних переконань.

вміти:

- аналізувати зміст теорії та історії релігії;
- орієнтуватися в основних підходах у вивченні релігії;
- виділяти особливості віровчення, культу та церковної (конфесійної) організації різноманітних релігій світу, їх місце в історії духовного розвитку людства;
- розкривати сучасний стан реалізації на практиці українського законодавства про свободу совісті та релігійні організації.

2. ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Лекції (ЛК): 39 годин

Практичні заняття (ПР): 12 годин

Самостійна робота (СР): 69 годин

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№	Тема	Зміст теми	Завдання/ Форми контролю
Модуль I. Релігієзнавство як гуманітарна наука			
1	1. Релігієзнавство як наука.	Зміст і структура феномену релігії Предмет релігієзнавства як науки і навчальної дисципліни. Сутність релігії як феномену духовної культури. Теологічні докази буття бога. Географія сучасних релігій. Структура сучасних релігій. Основні функції релігії	Індивідуальні та групові завдання, обговорення, ситуаційні, проблемні завдання
2	2 Історичний розвиток релігієзнавства.	Релігієзнавство як специфічна сфера гуманітарного знання. Психологічні фактори і	Індивідуальні та групові завдання, обговорення,

		гносеологічні передтечі виникнення релігієзнавства як галузі наукового пізнання. Зародки науки про релігію. Дисциплінарні вияви релігієзнавства. Релігієзнавча думка в Україні	ситуаційні, проблемні завдання
3	3. Походження релігії	Основні концепції походження релігії. Теолого-богословські концепції. Антрополого-соціологічна концепція. Соціологічні концепції. Емпірико-етнографічні концепції. Психологічні концепції. Гносеологічні, психологічні та соціально-історичні детермінанти релігії	Презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, ситуаційні, проблемні завдання
4	4. Первісні форми релігії	Форми релігійного життя первісного суспільства. Співвідношення понять «культ» та «культура». Значення міфу для формування релігій. Поховальні звичаї та проблема виділення «релігійного» змісту. Первісні форми релігії: фетишизм, анімізм, тотемізм. Роль релігії та магії для первісної людини. Шаманізм як складніша форма релігії. Роль шамана, соціальна, культова та релігійна функції. Види шаманів. Феномен неошаманізму в глобальну епоху	Презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, ситуаційні, проблемні завдання
5	5. Загальна характеристика національних релігій	Ранні національні релігії. Основні риси ранніх національних релігій. Пізні національні релігії (індуїзм, сикхізм, джайнізм (Індія), конфуціанство, даосизм (Китай), синтоїзм (Японія), іудаїзм (релігія громадян	Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, ситуаційні,

		Ізраїлю й осіб єврейської національності в багатьох країнах світу) та ін)	проблемні завдання
6	6. Ранні національні релігії стародавнього світу.	Релігійні уявлення Давнього Єгипту. Головні загальнодержавні боги. Уявлення давніх єгиптян про душу. Реформа фараона Аменхотепа IV. Зороастризм (маздеїзм, вогнепоклонництво). Релігійні уявлення античної Греції і Риму. Антична міфологія.	Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, ситуаційні, проблемні завдання
7	7. Стародавні дохристиянські вірування в Україні	Язичництво. Історичні корені язичництва. Система табу. Священні тварини –тотеми слов'ян. Людиноподібні боги і духи. Міфологічна картина світу. Солярні боги. Прояви стародавніх язичницьких вірувань у сучасному житті.	Презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, ситуаційні, проблемні завдання
8	8. Буддизм: історія і сучасність	Умови виникнення та розвитку буддизму. Формування вчення про Будду. Світоглядні основи буддизму. Буддійська філософія – теоретична основа буддизму як релігійної системи, її характерні особливості та етико-практична спрямованість. Центральна концепція буддизму і значення терміну "дхарма". Концепція буддійської Нірвани. Віровчення і культ буддизму. Буддійський пантеон. Буддизм в Україні.	Індивідуальні та групові завдання, обговорення, ситуаційні, проблемні завдання
9	9. Християнство: витоки, еволюція і сучасний стан	Витоки християнства. Соціально-економічні, політичні умови формування християнства. Ідейні джерела християнського віровчення. Новозавітна література про	Індивідуальні та групові завдання, обговорення, ситуаційні,

		Христа. Формування церковної організації. Вчення ранніх християн. Перетворення християнства на державну релігію Римської імперії. Поширення та еволюція християнства, формування його догматики, культу, символу віри. Біблія як священна книга: історія її виникнення, структура та основний зміст головних частин. Розколи християнства: утворення самостійних церков, поділ на західну і східну.	проблемні завдання
10	10. Православ'я	Православ'я. Загальна характеристика. Організаційна структура. Помісні православні церкви. Віросповідні і культові особливості. Регіони поширення. Феодосій і Нестор. Філософсько-релігійні погляди слов'янофілів: Хом'якова О. С., Аксакова К. С., Кірієвського І. В. Філософсько-релігійні погляди М. Бердяєва, С. Булгакова, Д. Мережковського, В. Розанова, П. Флоренського, С. Франка, П. Струве	Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, ситуаційні, проблемні завдання
11	11. Католицизм	Католицизм – римсько-католицька церква: особливості віросповідні, культові й організаційні. Ватикан і папство. Еволюція соціальної доктрини і соціальної політики Ватикану. Східна політика Ватикану. Католицько-православний	Презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, ситуаційні, проблемні завдання

		діалог. Католицизм в Україні, історія і сучасність	
12	12. Протестантизм	<p>Ранній протестантизм. Соціально-економічні, політичні, релігійні передумови виникнення раннього протестантизму. Особливості протестантської філософії і теології. Ортодоксальна теологія М. Лютера, Ж. Кальвіна, У. Цвінглі. Догматика, культ та діяльність лютеранства, кальвінізму, англіканства, анабаптизму. Пізній протестантизм. Секти протестантизму. Сучасний баптизм. Віровчення і культова практика баптизму. Історична еволюція баптизму. Баптизм в Україні. Сучасний адвентизм. Адвентизм, його специфіка. Сучасне п'ятидесятництво. Екстатизм у віровченні і культурі п'ятидесятництва. Свідки Єгови</p>	<p>Презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, ситуаційні, проблемні завдання</p>
13	13. Іслам	<p>Суспільно-історичні причини виникнення ісламу. Його ідейні джерела. Вплив мусульманської ідеології в арабському світі. Мусульманське віровчення, культ, обряди, свята, принцип єдинобожжя, вчення про передбачення, есхатологія. Коран. Суна. Шаріат. Мусульманське право. Основні напрями в ісламі: сунізм, тиїзм, харіджизм. Основні напрями мусульманської теології. Мутазіліти. Мутакалліми. Філософія суфізму.</p>	<p>Презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, ситуаційні, проблемні завдання</p>

		Мусульманське сектанство. Іслам в Україні. Фундаменталізм	
14	14. Релігія в Україні. Сучасне становище християнства в Україні	<p>Дохристиянські вірування українців. Становлення Християнства на українських землях. Християнство в державі Київська Русь. Берестейська унія. Українська православна церква під владою Москви.</p> <p>Роль православ'я в історії суспільства, держави, вітчизняної культури: історичні віхи в розвитку православ'я в дореволюційний період; еволюція православ'я в радянському суспільстві – соціально-політична переорієнтація церкви.</p> <p>Українська автокефальна православна церква та її історія. Українська греко-католицька церква та її історія. Сучасне становище Української греко-католицької церкви.</p> <p>Релігійне життя в Україні. Законодавче закріплення свободи совісті. Проблема національної церкви в українському відродженні. Державно-церковні відносини в сучасному соціокультурному просторі України</p>	
15	15. Релігійність як суспільний феномен ХХ-ХХІст.	Наукова та релігійна картина світу: на перетині світоглядів. Теософські моделі світу (О. Блаватська, А. Безант). Теорія трансформізму Тейяр де Шардена, енергетичні теорії (В.	

		Вернадського, Н. Тесли, Т. Едісона). Умови виникнення та причини формування нових релігійних течій в Україні і світі. Неохристиянство. Неоіндуїзм: течії та рухи. Необуддизм. Неоязичництво в Україні та поза її межами. Езотеричні об'єднання. Синтетичні релігії та їх догмати	
16	16. “Свобода совісті” у релігійному контексті	Свобода совісті як суспільний феномен. Суть поняття “свобода совісті” та його зміст. Зміст категорій: “свобода релігії”, “свобода церкви”, “свобода в релігії”. Толерантність або політика не насильства. Держава як гарант свободи совісті. Державна політика щодо релігійного життя в Україні	

4. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Базові:

1. Борозенець Т.А., Гаврилюк Т.В. Релігієзнавство: навч. посіб. / За ред. І.Ф.Надольного. Київ, 2013. 185 с.
2. Гурська Л. І. Релігієзнавство. 2-ге вид. перероб. та доповн: навч. посіб. Київ: «Центр учбової літератури», 2016. 172 с.
3. Кучера Т. М. Релігієзнавство : навчальний посібник Київ : КНЕУ, 2016. 95 с

Допоміжні:

1. Абрамович С., Тілло М., Чікарькова М. Релігієзнавство. Київ: Декор, 2004. 528с.
2. Академічне релігієзнавство: підручник / За наук. ред. проф. А. М. Колодного. Київ: Світ Знань, 2000. 862 с.
3. Кислюк К. В., Кучер О. М. Релігієзнавство: підручник. Київ: Кондор, 2004. 396 с.
4. Петрушенко В. Л., Петрушенко О. П., Скалецький М. П. Релігієзнавство: навч. посібник. Львів: Новий світ –2000, 2005. 420 с.
5. Релігієзнавство: навч. посібник / За ред. С.А. Бублика. Київ: Юрінком Інтер, 2000. 496 с.

6. Релігієзнавство: підручник / За ред. В. І. Лубського, В. І. Теремка. Київ: Вид. центр — Академія, 2007. 408 с.
7. Ходькова Л. П. Релігієзнавство: підручник. Вид. 2-е, доп. Львів: Афіша, 2003. 356 с.
8. Юрій Н. Ф. Релігієзнавство. Київ: Декор, 2006. 408 с.

Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, електронні фахові видання. URL: www.nbu.gov.ua (дата звернення: 30.08.2022)
2. Національна парламентська бібліотека України. URL: <http://www.nplu.org/> (дата звернення: 30.08.2022)
3. Наукова бібліотека ім. В. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка. URL: <http://lib-gw.univ.kiev.ua/>
4. Книжкова палата України імені Івана Федорова // <http://www.ukrbook.net/> (дата звернення: 30.08.2022)
5. Офіційне Інтернет-представництво Президента України <http://www.president.gov.ua/> (дата звернення: 30.08.2022)
6. Українське релігієзнавство: Бюлетень Української Асоціації релігієзнавців і Відділення релігієзнавства <http://dspace.nbu.gov.ua/handle/123456789/13742> (дата звернення: 30.08.2022)
7. Майстерня академічного релігієзнавства <https://www.mar.in.ua/> (дата звернення: 30.08.2022)
8. Молодіжна асоціація релігієзнавців <https://platfor.ma/> (дата звернення: 30.08.2022)

5. ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ

Політика навчальної дисципліни представлена в додатку до силабусу.

Витяг з додатку:

1. Політика щодо академічної доброчесності. Академічна доброчесність здобувачів освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Політика щодо академічної доброчесності регламентується Положенням про академічну доброчесність учасників освітнього процесу у Відокремленому структурному підрозділі Дніпровському фаховому коледжу інженерії та педагогіки Державного вищого навчального закладу «Український державний хіміко-технологічний університет» (<https://college.udhtu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/07/pro-akademichnu-dobrochesnist.pdf>).

У разі порушення здобувачем освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

2. Політика щодо перескладання. Перескладання іспиту чи заліку відбувається із дозволу директора коледжу за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний). (<https://college.udhtu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/02/polozhennya-pro-organizacziyu-osvitnogo-proczesu.pdf>).

3. Політика щодо оскарження оцінювання. Якщо здобувач освіти не згоден з оцінюванням його знань він може оскаржити виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку. Порядок повторного проходження здобувачами освіти контрольних заходів урегульовані Положенням про організацію освітнього процесу (<https://college.udhtu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/02/polozhennya-20-pro-org.-osvit-pr.pdf>)

4. Відвідування занять. Відповідно до Положення про індивідуальний графік навчання студентів Відокремленого структурного підрозділу «Дніпровський фаховий коледж інженерії та педагогіки Державного вищого навчального закладу «Український державний хіміко-технологічний університет» допускається можливість вільного відвідування здобувачами освіти лекційних занять та самостійного опрацювання навчального матеріалу, передбаченого програмою відповідної навчальної дисципліни. Відвідування інших видів навчальних занять (крім консультацій) є обов'язковим для здобувачів освіти (<https://college.udhtu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/02/polozhennya-pro-organizacziyu-osvitnogo-proczesu.pdf>).

6. ПОРЯДОК ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Семестровий контроль за дисципліну проводиться у формі семестрового заліку.

	Змістовий модуль 1. Релігієзнавство як гуманітарна наука	
1	Виконання завдань на семінарських заняттях (10б х5с)	50
2	Поточне тестування	30
3	Виконання комплексної контрольної роботи	20
	Всього за Змістовий модуль 1 (ЗМ)	100

Виконання завдань на семінарських заняттях

За роботу на семінарському занятті здобувач вищої освіти може отримати 10 балів.

10-9 – Знання здобувача вищої освіти є системними та міцними, він здатен використовувати їх у нестандартних ситуаціях, розуміє теоретико-методологічні засади релігієзнавства, аналізує та систематизує релігійні факти, виявляє творчі здібності, вміє формулювати й вирішувати проблемні питання.

8-6- здобувач вищої освіти надає відповідь досить повну, логічно вибудовану, з елементами самостійності, але допускає деякі неточності. Можливе слабке знання додаткової літератури, недостатня чіткість у визначенні понять, невеликі помилки у мові і стилі викладу.

5-3 - здобувач вищої освіти відповідає по суті питання і в загальній формі розбирається у матеріалі, але відповідь не повна, нечітка, містить неточності, дає недостатньо правильні формулювання, порушує послідовність викладу матеріалу, відчуває труднощі у формуванні відповіді

2-0- здобувач вищої освіти показує знання лише певних питань, передбачених планом семінарських занять. Відповідь містить суттєві неточності чи прогалини.

Поточне тестування передбачає виконання трьох тестових робіт. Максимальний бал за 1 тестову роботу -10 балів. 1 правильна відповідь – 1бал.

Комплексна контрольна робота складається із 3 видів завдань. Сума балів за правильні відповіді складає результат роботи.

20 балів- здобувач вищої освіти продемонстрував глибоке знання змісту питань, вільно оперує релігієзнавчими та філософськими категоріями; відповідь повністю репрезентує певну філософсько-релігієзнавчу проблему; відповідь побудована лаконічно, чітко, логічно та послідовно з формулюванням власних висновків;

19-13 балів- здобувач вищої освіти продемонстрував знання змісту питання, оперує основними релігієзнавчими та філософськими категоріями, аргументовано виклав означену проблему, проте допущені незначні помилки та окремі неточності у формулюваннях; тема розкрита не повністю, відповідь побудована лаконічно та послідовно, проте допущені певні неточності та похибки у логіці викладу матеріалу, власні висновки не завжди обґрунтовані;

12-5 балів - здобувач вищої освіти продемонстрував певне знання змісту питань, відповідь містить поверхневий аналіз щодо означеної проблематики; відповідь є недостатньо послідовною, допущені певні неточності та похибки у логіці викладу матеріалу, власні висновки відсутні;

4-5 балів - здобувач вищої освіти продемонстрував відсутність знань основних філософських категорій; відповідь є фрагментарною, допущені значні неточності та похибки у логіці викладу матеріалу, власні висновки відсутні; відповідь написана з помилками.

Підсумковий контроль з дисципліни визначається як сума показників модуля 1.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Шкала оцінювання: ЄКТС			Шкала оцінювання: національна
	Оцінка ЄКТС	Пояснення	для заліку	Оцінка за національною чотирибальною шкалою
90–100	A	ВІДМІННО – здобувач освіти володіє глибокими і дієвими знаннями навчального матеріалу, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях, виявляє неординарні творчі здібності в навчальній діяльності; вільно володіє науковими термінами, вміє знаходити джерела	зараховано	відмінно

		інформації, аналізувати їх та застосовувати у практичній діяльності або у науково-дослідній роботі; здатний за допомогою викладача підготувати виступ для студентської наукової конференції, визначити програму своєї пізнавальної діяльності.		
82-89	B	ДУЖЕ ДОБРЕ – здобувач освіти володіє глибокими і міцними знаннями, здатний використовувати їх у нестандартних умовах, може робити аргументовані висновки, практично оцінювати окремі нові факти, явища, процеси. Вирішує творчі завдання, здатен сприймати іншу позицію, як альтернативу, знає суміжні дисципліни, в навчанні користується додатковими джерелами інформації. Відповідь його повна, логічна і обґрунтована.		добре
74-81	C	ДОБРЕ – здобувач освіти володіє достатньо повними знаннями, вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних умовах; розуміє основоположні теорії і факти, логічно висвітлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє аналізувати, робити висновки з технічних та економічних розрахунків, складати прості таблиці, схеми. Вміє працювати самостійно, підготувати реферат і захищати його положення. Відповідь його повна, логічна, але з деякими неточностями.		
64-73	D	ЗАДОВІЛЬНО – здобувач освіти розуміє суть дисципліни, виявляє розуміння основних положень навчального матеріалу; може поверхово аналізувати події, ситуації, робити певні висновки, самостійно відтворити більшу частину матеріалу. Відповідь може бути правильна, але недостатньо осмислена.		
60-63	E	ЗАДОВІЛЬНО (ДОСТАТНЬО) – здобувач освіти має початковий рівень знань, володіє необхідними вміннями та навичками для вирішення стандартних завдань; виявляє розуміння основних положень навчального матеріалу; здатний з помилками дати визначення понять та категорій, що вивчаються; може самостійно оволодівати частиною навчального матеріалу, але висновки робить нелогічні, непослідовні.		задовільно
35-59	FX	НЕЗАДОВІЛЬНО – з можливістю складання іспиту: здобувач освіти мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності;	не зараховано з можливістю	незадовільно

		слабко орієнтується в поняттях, визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі; робить спробу розповісти суть заданого, але відповідає лише за допомогою викладача на рівні "так" чи "ні"; однак може самостійно знайти в підручнику відповідь.	повторного складання	
0-34	F	НЕЗАДОВІЛЬНО – з обов'язковим повторним курсом: здобувач освіти не володіє необхідними знаннями, уміннями, навичками та науковими термінами, демонструє низький рівень комунікативної культури.	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	